

Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation

Hemställan från socialnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende av relation i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har lämnat förslag på reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende av relation för beslut i kommunfullmäktige. Riktlinjerna innehåller ett tydligare stöd för handläggningen för att säkra likställigheten inom staden.

De nuvarande riktlinjerna är från år 2014. Ny lagstiftning samt nya föreskrifter och allmänna råd på området har tillkommit som gör att riktlinjerna behöver revideras. I det nya förslaget har målgruppen för riktlinjerna utvidgats från att tidigare enbart ha varit ärenden som rör våld i nära relationer. Utöver att målgruppen har utvidgats har de största utökningarna skett i avsnitten om handläggning och barnrättsperspektivet, och avsnitt om allmänna utgångspunkter respektive skolgång för barn i skyddat boende har tillkommit.

Vid budgetfullmäktige i december 2022 beslutades att avgifterna för skyddat boende ska tas bort. Detta föranledde att riktlinjerna behövde uppdateras och ärendet skickades igen ut på remiss till stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret återkom med justerade texter i riktlinjerna.

Beredning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Ärendet remitterades på nytt till stadsledningskontoret med anledning av budgetbeslut, där egenavgifter för skyddat boende tagits bort och därför behövdes texter i riktlinjerna justeras.

Stadsledningskontoret ser positivt på att riktlinjerna har uppdaterats så att de är förenliga med aktuellt regelverk. Man ställer sig också positiv till att barnrättsperspektivet har förtydligats och att målgruppen för riktlinjerna har utvidgats.

Utbildningsnämnden ställer sig också positiv till att riktlinjerna revideras. Nämnden lyfter att riktlinjerna är viktiga för att skapa rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och tillgång till insatser för vuxna som utsätts för våld eller utsätter andra för våld.

Bromma stadsdelsnämnd ser behov av förtydligande i riktlinjerna gällande vissa delar för att säkerställa utbudet för de särskilt utsatta grupperna.

Farsta stadsdelsnämnd lyfter att en uppdaterad vägledning som överensstämmer med nuvarande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd är viktig i arbetet framåt.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd lämnar fler synpunkter kring förslagen på revideringarna. Bland annat lyfts att avsnittet om handläggning är bra och tydligt.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är positiva till förslaget till nya riktlinjer och anser även att alla barn vars föräldrar har kontakt med Relationsvårdscentrum ska kunna erbjudas samtalsstöd och behandling

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig även bakom förslaget och anser att utvidgade avsnittet om handläggning är tydligt och bedöms leda till ökad likställighet inom staden.

Södermalms stadsdelsnämnd tar upp att de nya riktlinjerna kommer att ge stöd och vägledning i det praktiska arbetet. Nämnden har inga förslag på ändringar i riktlinjerna.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Varje dag utsätts kvinnor och män för våld och förtryck av någon närstående. Dagligen kränks stockholmarnas rättigheter. Både kvinnor och män kan utsättas för våld, men kvinnor utsätts i mycket högre grad för grovt och upprepat våld, samtidigt som män i mycket högre grad utövar våldet. Mäns våld mot kvinnor är ett av våra största jämställdhetsproblem och måste bekämpas kraftfullt. Det är vårt gemensamma ansvar att varje dag arbeta för att alla ska få leva fritt från våld och förtryck.

Det har gått nästan tio år sedan riktlinjerna reviderades och behovet av nya riktlinjer är stort. Därför är det bra att socialnämnden har ändrat riktlinjerna så att de följer aktuell lagstiftning, nya föreskrifter och allmänna råd på området, men också för att harmonisera riktlinjerna med det tillhörande program *Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021-2025*. Eftersom programmet rör flera målgrupper är det viktigt att riktlinjerna får en breddad målgrupp.

Efter att det nya förslaget på riktlinjer har varit på remiss har förändringar gjorts med anledning av att avgiften för skyddat boende slopats. Det är viktigt för mig och för den rödgröna majoriteten att stärka stödet till våldsutsatta och underlätta för fler att lämna destruktiva relationer. För den som tvingas fly från en våldsam relation eller familj innebär uppbrottet ofta en kris och en stor omställning från den vardag man är van vid. Det är vanligt att man efter placering på skyddat boende inte kan återgå till bostad, arbete, skola eller förskola. Många måste leva med skyddade personuppgifter och bryta kontakt med vänner och släktingar – allt för att förövaren inte ska kunna fortsätta utöva våld och förtryck.

Många kvinnor som vistas på kvinnojourer är ekonomiskt utsatta. Det beror bland annat på att ekonomiska trakasserier kan vara en del i en fysisk och psykisk misshandel. Den utsatta kvinnan delar ofta bostad med förövaren och tvingas ta ansvaret för partnerns del i ett gemensamt boende. Boende på kvinnojourer kan därför inte helt jämföras med boende i andra av typer av boendeplaceringar som socialtjänsten gör.

Många kvinnor som söker skydd lever i en extrem ekonomisk stress. Den prövning om rätt till ekonomiskt bistånd som görs idag minskar inte den stressen. Beslutet om att slopa avgiften för skyddat boende ökar autonomin hos våldsutsatta.

Förändringar har också gjorts i riktlinjerna efter remissomgången eftersom Socialstyrelsen tagit fram nya föreskrifter inom området. Därtill har en text tagits bort som riskerar att vilseleda läsaren att tro att det är endast på finska språket som möjligheten finns att använda språket i sitt ärende. Staden är sedan år 2019 också förvaltningsområde för meänkieli och samiska. Det innebär att stockholmare har rätten att få använda språken vid muntliga och skriftliga kontakter med stadens verksamheter.

Målsättningen med riktlinjerna är att ge ett bra stöd för handläggningen av vuxenärenden och för att säkra likställigheten i staden. Det är av stor vikt att stockholmare får gott stöd oavsett vilken del av staden de bor i.

Bilaga

1. Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation, dnr KS 2022/784-13.1

2. Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation med spårade ändringar, dnr KS 2022/784-13.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) enligt följande.

Det är glädjande att de reviderade riktlinjerna för handläggning av ärenden gällande våld i nära relation nu kan antas, med det ytterligare tillägget att egenavgiften för skyddat boende helt tas bort. Uppdraget att se över riktlinjerna påbörjades under det grönbå styret föregående mandatperiod, och vi välkomnar initiativet att än mer underlätta för våldsutsatta att lämna en våldsamt relation. Men vi ser också behov av ytterligare åtgärder för målgruppen.

När kvinnor dödas är det vanligast att gärningspersonen är en nuvarande eller tidigare partner. Manliga förövare av dödligt våld mot kvinnor skiljer sig åt jämfört med förövare av annat dödligt våld, visar studier. De är i genomsnitt betydligt äldre, har en mer stabil tillvaro och är i mindre utsträckning arbetslösa vid tiden för brottet än män som begår annat dödligt våld. Runt hälften av förövarna av dödligt våld mot kvinnor är inte tidigare dömda för något brott. De som redan förekommer i kriminalregistren är mindre kriminellt belastade än förövare av annat dödligt våld. Bara en fjärdedel av dem har tidigare dömts för våldsbrott. Dessa förövare blir alltså svårare att upptäcka om inte den våldsutsatta kvinnan själv slår larm. Med anledning av detta är det av yttersta vikt att det finns ett samordnat stöd för den som utsätts för våld att kunna lämna en sådan relation. På samma sätt som samhället erbjuder en väg ut ur en kriminell livsstil måste den som utsätts för våld i nära relation ha en tydlig väg ut.

I Liberalernas förslag till budget för 2023 satsas 10 miljoner på att införa en väg ut för våldsutsatta, ett "lämna-program" för den som utsätts för våld i nära relation. I ett sådant program ingår bland annat möjlighet till snabb flytt genom samarbete mellan socialtjänst och polis, samt ett relationsvåldshus som fungerar som en väg in där allt stöd finns samlat. Ett sådant relationsvåldshus baseras på den arbetsmodell som idag används av Barnahus, där barn som utsatts för brott och övergrepp får samlat stöd och kontakt med myndigheter på samma plats. Där samarbetar polis, socialtjänst, åklagare, barnläkare och barn- och ungdomspsykologer under samma tak. Ett motsvarande arbetssätt behövs även för våldsutsatta för att dessa ska orka stå kvar hela rättsprocessen och slippa återupprepa sin berättelse gång på gång

De reviderade riktlinjerna är en del i arbetet för samhällets och stadens stöd till den som utsätts för våld i nära relation. Liberalerna vill fortsätta bygga på det arbetet genom att erbjuda våldsutsatta ett samordnat och sammanhållet stöd för att kunna leva ett liv fritt från våld.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 29 mars 2023

Karin Wanngård

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) med hänvisning till Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

De föreslagna riktlinjerna vänder sig till handläggare och chefer som handlägger ärenden rörande våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling i staden när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida i ärenden som rör våld och förtryck. Riktlinjerna ska ge stöd och vägledning i det praktiska arbetet med att tolka lagstiftningen i de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras.

Jämfört med de nu gällande riktlinjerna har de föreslagna utökats inom flera områden, bland annat på grund av förändrad lagstiftning. Några avsnitt har utökats väsentligt i förslaget till nya riktlinjer och några områden har också tillkommit som inte finns med i nuvarande riktlinjer. Följande har utökats i störst omfattning eller tillkommit i förslaget:

Riktlinjernas målgrupper

De nuvarande riktlinjerna avser handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer. I förslaget till reviderade riktlinjer har målgruppen breddats med ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.

Allmänna utgångspunkter

Det har tillkommit ett avsnitt om allmänna utgångspunkter för handläggningen, som handlar om bland annat minoritetsspråk, HBTQI-personer, våldsbejakande extremism och jämställdhet. Vissa inslag om detta finns även i nuvarande riktlinjer men inte i samma omfattning.

Handläggning

De delar som berör handläggning har utvidgats och omfattar fler delar av handläggningen. Detta gäller inte minst när det gäller handläggning av ärenden som rör våldsutövare.

Barnrättsperspektiv och skolgång för barn i skyddat boende

Skrivningarna om barnrättsperspektivet har utökats och det har tillkommit ett avsnitt om skolgång för barn i skyddat boende.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2022 följande.

1. Nämnden godkänner förslag till reviderade riktlinjer avseende handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.

2. Riktlinjerna överlämnas till kommunfullmäktige.

Reservation av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Anders Göransson m.fl. (S), se Reservationer m.m.

Ersätтарыtrande av Anna Rantala Bonnier (Fi), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 april 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förslaget till reviderade riktlinjer avseende handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av socialnämnden och remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Ärendet remitterades på nytt till stadsledningskontoret med anledning av budgetbeslut, där egenavgifter för skyddat boende tagits bort och därför behövdes texter i riktlinjerna justeras.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	8
Utbildningsnämnden.....	8
Bromma stadsdelsnämnd	9
Farsta stadsdelsnämnd	10
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd.....	11
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	12
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	12
Södermalms stadsdelsnämnd	13
Remiss efter beslut om budget	14
Stadsledningskontoret.....	14
Reservationer m.m.....	15

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på att riktlinjerna har uppdaterats så att de är förenliga med aktuellt regelverk. Det är också positivt att barnrättsperspektivet har förtydligats och att målgruppen för riktlinjerna har utvidgats. Riktlinjerna innehåller även ett tydligare stöd för handläggningen vilket ökar möjligheten till likställighet inom staden. Stadsledningskontoret ställer sig därför bakom socialnämndens förslag till reviderade riktlinjer.

Sedan förslaget till riktlinjer beslutades i socialnämnden har Socialstyrelsen tagit fram nya föreskrifter om våld i nära relation, som kommer att träda i kraft den 1 november 2022.

Stadsledningskontoret föreslår några mindre justeringar i riktlinjerna för att dessa ska stämma med de nya föreskrifterna, se bilaga 1.

Stadsledningskontoret föreslår också att en text i riktlinjerna om möjligheten för den enskilde att använda finska språket i sitt ärende stryks. Staden är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Samma möjlighet att kommunicera på sitt språk finns därför för minoritetsspråken meänkieli och samiska, vilket gör att inte endast finska bör pekas ut. Denna möjlighet gäller dessutom generellt i stadens verksamheter och framgår normalt sett inte i alla riktlinjer för olika delar av handläggningen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att med ovan föreslagna justeringar godkänna Riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende av relation i enlighet med bilaga 1.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2022 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Kadir Kasirga m.fl. (S), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Tina Kratz m.fl. (V), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att riktlinjerna revideras. Det är av största vikt för att skapa rättssäkerhet och likabehandling när det gäller utredning, bedömning och tillgång till insatser för vuxna som utsätts för våld eller utsätter andra för våld.

Riktlinjerna betonar vikten av att när en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sin åsikt i frågor som berör barnet. Förvaltningen vill också betona vikten av att det finns stöd och exempel på hur man som handläggare eller chef kan planera för samtal för att inkludera barnets röst i beslut som rör dem och deras familjer.

I riktlinjerna framgår att det i arbetet mot våld och förtryck kan ingå många handläggare i en utredning. Förvaltningen vill betona vikten av att barn- och vuxenhandläggare har ett nära samarbete för att inkludera barnets mående i ärenden som gäller våld och förtryck och säkerställa rätten till skola och undervisning för varje barn och ungdom. Det är av största vikt att skapa en helhetssyn kring familjer som varit utsatta för eller bevittnat våld och säkerställa att de får det stöd och hjälp som de har rätt till.

I riktlinjerna framgår det att Stockholms stad ingår i förvaltnings-området för finska. I Stockholms stad ingår även de nationella minoritetsspråken meänkieli och samiska i förvaltningsområdet. Förvaltningen föreslår därför att texten kring minoritetsspråk uppdateras, då den enskilde har rätt att använda meänkieli och samiska i ärenden och möten med handläggare.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2022 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar revideringen av de tidigare riktlinjerna. Särskilt positivt för att underlätta handläggningen uppfattas avsnitten om förhandsbedömningar (s. 33) samt egenavgifter (s.43).

Riktlinjerna (särskilt första halvan) är mycket övergripande vilket kan gör att förvaltningen ibland saknar mer konkreta exempel utifrån verksamhetsområdet.

I riktlinjerna framhålls att vissa individer och grupper riskerar i större utsträckning att utsättas för våld och att också drabbas hårdare om de utsätts. Detta gäller bland annat personer med funktionsnedsättning samt personer med beroendeproblematik. Förvaltningen erfar dock att det finns en problematik att hitta lämpliga platser för dessa skyddade boenden då de flesta boendena inte tar emot dessa målgrupper. Särskilt gäller det personer med missbruk, psykiska funktionsnedsättningar, självskadebeteende och kvinnor i prostitution. Det kan innebära tidskrävande insatser från handläggare och stora svårigheter att verkställa boenden för dessa personer.

Förvaltningen ser därför behov av att staden ser över utbudet för de särskilt utsatta grupperna så det finns boenden för målgrupperna på flera geografiska platser än det finns idag.

En annan svårighet att ge adekvat stöd och hjälp till målgrupperna som utsätts för våld och förtryck är att Stockholm stad inte är med i den samverkan/kompott som finns mellan flera andra kommuner, när man byter lägenheter mellan kommunerna då våldsutsatta inte kan bo kvar i nuvarande kommun. Och om staden inte ska vara en del av denna samverkan bör det finnas en egen intern variant i staden, att mellan stadsdelarna byta ärenden sinsemellan och erbjuda sociala kontrakt. Dessa svårigheter hade behövts lyftas i riktlinjerna gällande hur insatserna ska kunna ges till enskilda på ett säkert sätt genom verkställighet i stadsdel/kommun som inte ligger nära den adress våldsutövaren befinner sig på.

Förvaltningen ställer sig positiv till riktlinjerna i sin helhet, men ser behov av förtydligande gällande vissa delar utifrån ovanstående synpunkter.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2022 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.

Reservation av Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V), se Reservationer m.m.

Reservation av Leif Söderström (SD), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Lars Hultkvist (KD), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Riktlinjerna ska hjälpa medarbetare och chefer inom socialtjänsten att utreda, bedöma och erbjuda rätt insatser på ett rättssäkert och likvärdigt sätt. Därför är det viktigt att ha en uppdaterad vägledning som överensstämmer med nuvarande lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd. Förvaltningen ställer sig således positiv till förslaget till reviderade riktlinjer.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2022 följande.

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Maria Ljuslin m.fl. (V) och Eva Fagerhem m.fl. (S), se Reservationer m.m.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget till nya riktlinjer utgör en blandning av information/utbildning/kunskapsstöd, vägledning och riktlinjer. Förvaltningen bedömer att förslaget behöver kortas avsevärt för att vara mer läsbart och överblickbart. Till exempel kan avsnittet om lagstiftning och styrdokument avsevärt bantas ned. Avsnittet om handböcker kan med fördel ligga i en bilaga till riktlinjerna för att öka överskådligheten. Den del som handlar om samverkansöverenskommelser beskriver också delvis det stöd som ges från andra verksamheter och kan ligga under avsnittet, det vill säga texten om Mikamottagning och KAST. Denna del kan till exempel sammanföras och ligga under avsnittet om externa insatser (s. 53). Slutligen föreslås även att avsnitten om allmänna utgångspunkter och centrala begrepp också kortas, alternativt läggs den senare, i en bilaga. Genom dessa förbättringar bedömer förvaltningen att riktlinjerna blir mer stringenta och kan utgöra ett tydligt och effektivt styrdokument för de chefer och handläggare som omfattas av riktlinjerna.

Riktlinjer är ett normerande och reglerande styrdokument som ska klargöra stadens förhållningssätt och beskriva hur arbetet ska utföras. De bör handla mindre om vad som ska göras, och mer om hur det ska göras. Syftet med en riktlinje bör vara att reglera den befintliga verksamheten så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet. Riktlinjerna behöver därför kortas så att de ger ett konkret stöd för hur arbetsuppgifterna ska utföras med ett fokus på åtgärder och tillvägagångssätt och sätta gräns för omfattning av arbetet. Riktlinjerna bör ha ett fokus på att förtydliga hur lagarna ska tillämpas/efterlevas men inte beskriva lagarna.

Utöver dessa synpunkter anser förvaltningen att avsnittet om handläggning är bra och tydligt. Det är också bra att barnuppdraget och våldsutövare finns beskrivet, då det är viktiga målgrupper att rikta insatser mot.

Förvaltningen föreslår att förslaget till reviderade riktlinjer om handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation arbetas om och kortas ner.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2022 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Avdelningen individ och familj har en målgruppsanpassad organisation vilket betyder att förvaltningen har ett eget relationsvåldsteam som är organiserad inom Rinkeby-Kista mottagningen. På så vis har arbetet mot våld och förtryck renodlats.

Förvaltningen är positivt till förslaget om nya riktlinjer och anser att de är förenliga med aktuellt regelverk. Förvaltningen ser att en av styrkorna i förslaget är att målgruppen har breddats och även gäller ärenden som rör hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation. Vidare anser förvaltningen att det är bra att det har tillkommit ett avsnitt om allmänna utgångspunkter som bland annat handlar om minoritetsspråk, HBTQI-personer, våldsbejakande extremism och jämställdhet. Att avsnittet om handläggning har utvidgats och omfattar fler delar av handläggningen exempelvis ärenden som rör våldsutövare kommer vara till hjälp i arbetet. Skrivningarna om barnrättsperspektivet har utökats med ett avsnitt om skolgång för barn i skyddat boende vilket är avgörande för en fungerande skolgång för dessa barn.

Förvaltningen anser även att riktlinjerna är strukturerade, konkreta och användarvänliga.

På sidan 31 finns det under rubriken I mötet med den eller de som utövat våld tips att tänka på för att motivera en person som utövat våld att söka hjälp. Under den tredje punkten som innebär att om personen är placerad i häkte, nyligen har varit häktad eller anhållen kan det ibland vara ett ”fönster” då motivationen till förändring är stor. Förvaltningen önskar göra ett tillägg då det även finns en öppning till motivation när en partner och eventuella barn placeras på skyddat boende.

Avslutningsvis vill förvaltningen förtydliga att alla barn som upplevt, bevittnat eller själva utsatts för direkt våld av närstående, är att betraktas som våldsutsatta. Därför vore det önskvärt att de barn vars föräldrar har kontakt med Relationsvåldscentrum, ska kunna erbjudas samtalsstöd och behandling av Relationsvåldscentrum.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 september 2022 följande.

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens svar på tjänsteutlåtandet och överlämnar det som svar på remissen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på förslaget och anser att de reviderade riktlinjerna är förenliga med aktuellt regelverk.

Förslaget innebär att målgruppen för stadens arbete har utvidgats. Redan i nuläget arbetar stadsdelsförvaltningens relationsvårdsteam med denna breddade målgrupp och välkomnar därför målgruppsanpassningen. Vidare anser förvaltningen att det utvidgade avsnittet om handläggning är tydligt och bedöms leda till ökad likställighet inom staden.

Förvaltningens erfarenhet är att det är relativt vanligt att våldsutsatta måste lämna sitt hem och därmed blir det ofta en hemlöshetsfråga. I och med detta är det av stor vikt att bostadsplaneringen fungerar väl och sker i nära samarbete med stadens bostadssociala resurs (SHIS).

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 september 2022 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som yttrande på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till revidering av riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation i Stockholms stad. Förslaget är väl genomarbetat och inkluderar fler målgrupper än tidigare riktlinjer. De vidareutvecklar handlägningsprocessen bland annat genom att lyfta arbetet mot våldsutövare. Vidare är barnrättsperspektivet i riktlinjerna mycket välkommet. Sedan tidigare lyfter riktlinjerna det faktum att våldsutsatta personer med funktionsnedsättning lever i dubbel utsatthet, något förvaltningen ser som en viktig aspekt. Förvaltningen har inga förslag på ändringar i riktlinjerna.

Förvaltningen har ett aktivt arbete för att stötta våldsutsatta. Boende på Södermalm kan få stöd och hjälp av Relationsvårdscentrum Innerstan om hen utsätts för våld, är orolig för någon annan eller utsätter den hen lever med för våld.

Relationsvårdscentrum ger stöd och hjälp till den som känner sig rädd eller hotad, utsätter andra för våld, är i behov av skyddat boende eller är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Förvaltningen samarbetar också med lokalpolisområde Södermalm i projektet IGOR för att erbjuda enskilda stöd. IGOR har som mål att nå fler våldsutövare och våldsutsatta för att kunna erbjuda stöd, skydd och behandling. Anmälningar och ansökningar som rör enskilda i behov av stöd handläggs av sociala avdelningens Relationsvårdsteam. Teamet kan bevilja insatser så som samtalskontakt

och skyddat boende efter utredning. De reviderade riktlinjer som socialnämnden föreslår kommer ge förvaltningen gott stöd i att ytterligare kvalitetssäkra och utveckla arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation på Södermalm.

Remiss efter beslut om budget

Efter beslut om stadens budget 2023 har ärendet remitterats till stadsledningskontoret på nytt.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 januari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser positivt på att riktlinjerna har uppdaterats så att de är förenliga med aktuellt regelverk. Det är också positivt att barnrättsperspektivet har förtydligats och att målgruppen för riktlinjerna har utvidgats. Riktlinjerna innehåller även ett tydligare stöd för handläggningen vilket ökar möjligheten till likställighet inom staden. Stadsledningskontoret ställer sig därför bakom socialnämndens förslag till reviderade riktlinjer.

Sedan förslaget till riktlinjer lämnades av socialnämnden har kommunfullmäktige i Stockholms stads budget för 2023 beslutat att avgiften för skyddat boende ska slopas. Riktlinjerna har därför uppdaterats utifrån detta. Vidare har Socialstyrelsen tagit fram nya föreskrifter om våld i nära relation, som trädde i kraft den 1 november 2022. Stadsledningskontoret föreslår några mindre justeringar i riktlinjerna för att dessa ska stämma med de nya föreskrifterna.

Stadsledningskontoret föreslår också att en text i riktlinjerna om möjligheten för den enskilde att använda finska språket i sitt ärende stryks. Staden är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Samma möjlighet att kommunicera på sitt språk finns därför för minoritetsspråken meänkieli och samiska, vilket gör att inte endast finska bör pekas ut. Denna möjlighet gäller dessutom generellt i stadens verksamheter och framgår normalt sett inte i alla riktlinjer för olika delar av handläggningen.

Ovan föreslagna ändringar framgår av bilaga 1.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att med ovan föreslagna justeringar godkänna Riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende av relation i enlighet med bilaga 1.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V) och Anders Göransson m.fl. (S)

1. Socialnämnden godkänner delvis förvaltningens förslag till reviderade riktlinjer avseende handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.
2. Därutöver anföra

Det är av största vikt att rutiner för handläggning av ärenden i socialtjänsten som rör våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och personer som utsätts för prostitution och människohandel är tydliga och ger förutsättningar för likvärdigt bemötande och likvärdiga insatser från stadens socialtjänst. Det är mycket som är bra i de riktlinjer som ska antas. Exempelvis ställer vi oss positiva till att riktlinjerna lyfter särskilt sårbara grupper, något som vi saknade i det nya programmet. Vi har dock ett antal synpunkter på riktlinjerna och förslag på hur de skulle kunna förbättras.

I det nya programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck innefattas även personer som är utsatta för prostitution och människohandel. Det är vi positiva till, men om detta ska vara till gagn för målgruppen behöver även riktlinjerna kring handläggning av den här gruppen vara mycket tydligare. Det står visserligen i riktlinjerna att dessa personer kan vara i behov av skyddsplaceringar, men det är inte tydligt var ansvaret för målgruppen ligger. Vi vet att det finns ett problem med att personer utsatta för prostitution och människohandel hamnar hos enheten för ekonomiskt bistånd, medan ett fåtal Relationsvåldsteam inkluderar målgruppen. Detta ger målgruppen möjligheter till olika insatser. Vi anser att det i riktlinjer behöver förtydligas att personer utsatta för prostitution och människohandel ska erbjudas kontakt med Relationsvålsteamerna och ingå i dess målgrupp.

Vidare ser vi behov av förtydligande kring samordning med ekonomiskt bistånd för akuta behov av ekonomiskt bistånd i samband med akuta placeringar så att inte övriga inkomster eller försörjningsplikt från partner står i vägen för att bevilja akuta insatser i form eventuellt ekonomiskt bistånd. Vi ser även ett behov av att tydliggöra det långsiktiga ansvaret efter skyddat boende och nödvändigheten att inte avsluta ärendet efter att den akuta fasen är över. Många som placeras på skyddat boende kan inte återvända till sin bostad och där behöver riktlinjerna omfatta det långsiktiga ansvaret för boende och samtalsstöd.

Vi anser att placeringar på skyddat boende ska vara avgiftsfria och att egenavgiften ska slopas. Det ska inte vara en kostnad att fly från våld.

Utöver detta vill vi lyfta nödvändigheten att faktiskt skriva ut att den absoluta majoriteten av våld i nära relation handlar om mäns våld mot kvinnor. Våldet är i hög grad könat och måste också kunna förstås utifrån de båda gällande insatser för våldsutsatta och våldsutövare. Här vill vi även lyfta vikten av att även se kvinnojourerna som ett kunskapsstöd och resurs i handläggningen av ärenden rörande personer utsatta för våld.

Ersätтарыttrande av Anna Rantala Bonnier (Fi)

1. Socialnämnden godkänner delvis förvaltningens förslag till reviderade riktlinjer avseende handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation.
2. Därutöver anför

Det är av största vikt att rutiner för handläggning av ärenden i socialtjänsten som rör våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och personer som utsätts för prostitution och människohandel är tydliga och ger förutsättningar för likvärdigt bemötande och likvärdiga insatser från stadens socialtjänst. Det är mycket som är bra i de riktlinjer som ska antas. Exempelvis ställer vi oss positiva till att riktlinjerna lyfter särskilt sårbara grupper, något som vi saknade i det nya programmet. Vi har dock ett antal synpunkter på riktlinjerna och förslag på hur de skulle kunna förbättras.

I det nya programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck innefattas även personer som är utsatta för prostitution och människohandel. Det är vi positiva till, men om detta ska vara till gagn för målgruppen behöver även riktlinjerna kring handläggning av den här gruppen vara mycket tydligare. Det står visserligen i riktlinjerna att dessa personer kan vara i behov av skyddsplaceringar, men det är inte tydligt var ansvaret för målgruppen ligger. Vi vet att det finns ett problem med att personer utsatta för prostitution och människohandel hamnar hos enheten för ekonomiskt bistånd, medan ett fåtal Relationsvåldsteam inkluderar målgruppen. Detta ger målgruppen möjligheter till olika insatser. Vi anser att det i riktlinjer behöver förtydligas att personer utsatta för prostitution och människohandel ska erbjudas kontakt med Relationsvåldsteamerna och ingå i dess målgrupp.

Vidare ser vi behov av förtydligande kring samordning med ekonomiskt bistånd för akuta behov av ekonomiskt bistånd i samband med akuta placeringar så att inte övriga inkomster eller försörjningsplikt från partner står i vägen för att bevilja akuta insatser i form eventuellt ekonomiskt bistånd. Vi ser även ett behov av att tydliggöra det långsiktiga ansvaret efter skyddat boende och nödvändigheten att inte avsluta ärendet efter att den akuta fasen är över. Många som placeras på skyddat boende kan inte återvända till sin bostad och där behöver riktlinjerna omfatta det långsiktiga ansvaret för boende och samtalsstöd. Vi anser att placeringar på skyddat boende ska vara avgiftsfria och att egenavgiften ska slopas. Det ska inte vara en kostnad att fly från våld.

Utöver detta vill vi lyfta nödvändigheten att faktiskt skriva ut att den absoluta majoriteten av våld i nära relation handlar om mäns våld mot kvinnor. Våldet är i hög grad könat och måste också kunna förstås utifrån de båda gällande insatser för våldsutsatta och våldsutövare. Här vill vi även lyfta vikten av att även se kvinnojourerna som ett kunskapsstöd och resurs i handläggningen av ärenden rörande personer utsatta för våld.

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande av Kadir Kasirga m.fl. (S)

Det är av största vikt att det inom socialtjänsten finns tydliga riktlinjer vid handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld, förtryck eller personer som utsätts för prostitution och människohandel. Genom tydliga rutiner ges förutsättningar för ett likvärdigt bemötande med insatser från stadens socialtjänst.

Därför finns flera delar i förslaget till reviderade riktlinjer som är bra och bör antas. Exempelvis ställer vi oss positiva till att riktlinjerna särskilt lyfter särskilt sårbara grupper. Vi har dock ett antal synpunkter gällande riktlinjerna och förslag på hur de skulle kunna förbättras.

För utbildningsnämndens del vill vi särskilt lyfta följande två delar: kunskapsinsatser i skolan gällande de tidigare nämnda frågorna och stödinsatser för medföljande barn som bor i skyddade boenden.

Kunskapsinsatser

För att hjälpa barn och unga som utsätts för hedersrelaterat våld är det viktigt med kunskap om det hedersrelaterade våldets särskilda mekanismer. Rätt kunskap kan vara avgörande för att den som är utsatt kan få den hjälp som hen har rätt till.

Under den förra mandatperioden påbörjades ett arbete med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i Stockholm. Bland annat avsattes medel för kompetenshöjande insatser för skolans personal och ett stadsövergripande program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck togs fram.

Kunskapsinsatser i skolan som belyser hedersvåldet och som sker i samverkan med socialtjänst är en alltså en viktig insats.

Stödinsatser för medföljande barn som bor i skyddade boenden

Stödinsatserna vid placering av förälder med medföljande barn på skyddade boenden ska vara av hög kvalitet. Skolgång och förskola eller pedagogisk verksamhet för medföljande barn som bor i skyddade boenden ska säkerställas.

Det är viktigt att riktlinjerna framhåller att socialnämnden tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna har ett ansvar att trygga detta.

Särskilt uttalande av Tina Kratz m.fl. (V)

Vi välkomnar de revideringar som gjorts och understryker att det är av största vikt att rutiner för handläggning av ärenden som rör våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och personer som utsätts för prostitution och människohandel är tydliga och ger förutsättningar för likvärdigt bemötande och likvärdiga insatser från staden. Det är mycket som är bra i de riktlinjer som ska antas. Exempelvis ställer vi oss positiva till att riktlinjerna särskilt lägger vikt på barnrättsperspektivet samt att det inkluderats skolgång för barn i skyddat boende.

Vi anser vidare att placeringar på skyddat boende ska vara avgiftsfria och att egenavgiften ska slopas. Det ska inte vara en kostnad att fly från våld.

Utöver detta vill vi lyfta nödvändigheten att faktiskt skriva ut att den absoluta majoriteten av våld i nära relation handlar om mäns våld mot kvinnor. Våldet är i hög grad könat och måste också kunna förstås utifrån det både gällande insatser för våldsutsatta och våldsutövare.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation av Kjell Backman m.fl. (S) och Marre Mayr m.fl. (V)

1. Stadsdelsnämndens godkänner delvis förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Att därutöver anföra följande.

Det är av största vikt att rutiner för handläggning av ärenden i socialtjänsten som rör våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och personer som utsätts för prostitution och människohandel är tydliga och ger förutsättningar för likvärdigt bemötande och likvärdiga insatser från stadens socialtjänst. Det är mycket som är bra i de riktlinjer som ska antas. Exempelvis ställer vi oss positiva till att riktlinjerna lyfter särskilt sårbara grupper, något som vi saknade i det nya programmet. Vi har dock ett antal synpunkter på riktlinjerna och förslag på hur de skulle kunna förbättras.

I det nya programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck innefattas även personer som är utsatta för prostitution och människohandel. Det är vi positiva till, men om detta ska vara till gagn för målgruppen behöver även riktlinjerna kring handläggning av den här gruppen vara mycket tydligare. Det står visserligen i riktlinjerna att dessa personer kan vara i behov av skyddsplaceringar, men det är inte tydligt var ansvaret för målgruppen ligger. Vi vet att det finns ett problem med att personer utsatta för prostitution och människohandel hamnar hos enheten för ekonomiskt bistånd, medan ett fåtal Relationsvåldsteam inkluderar målgruppen. Detta ger målgruppen möjligheter till olika insatser. Vi anser att det i riktlinjer behöver förtydligas att personer utsatta för prostitution och människohandel ska erbjudas kontakt med Relationsvåldsteamerna och ingå i dess målgrupp.

Vidare ser vi behov av förtydligande kring samordning med ekonomiskt bistånd för akuta behov av ekonomiskt bistånd i samband med akuta placeringar så att inte övriga inkomster eller försörjningsplikt från partner står i vägen för att bevilja akuta insatser i form eventuellt ekonomiskt bistånd. Vi ser även ett behov av att tydliggöra det långsiktiga ansvaret efter skyddat boende och nödvändigheten att inte avsluta ärendet efter att den akuta fasen är över. Många som placeras på skyddat boende kan inte återvända till sin bostad och där behöver riktlinjerna omfatta det långsiktiga ansvaret för boende och samtalsstöd. Vi anser att placeringar på skyddat boende ska vara avgiftsfria och att egenavgiften ska slopas. Det ska inte vara en kostnad att fly från våld. Utöver detta vill vi lyfta nödvändigheten att faktiskt skriva ut att den absoluta majoriteten av våld i nära relation handlar om mäns våld mot kvinnor. Våldet är i hög grad könat och måste också kunna förstås utifrån det både gällande insatser för våldsutsatta och våldsutövare. Här vill vi även lyfta vikten av att även se kvinnojourerna som ett kunskapsstöd och resurs i handläggningen av ärenden rörande personer utsatta för våld.

Reservation av Leif Söderström (SD)

1. Stadsdelsnämndens godkänner delvis förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Att därutöver anföra följande.

Det är av största vikt att rutiner för handläggning av ärenden i socialtjänsten som rör våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och personer som utsätts för prostitution och människohandel är tydliga och ger förutsättningar för likvärdigt bemötande och likvärdiga insatser från stadens socialtjänst. Det är mycket som är bra i de riktlinjer som ska antas. Exempelvis ställer vi oss positiva till att riktlinjerna lyfter särskilt sårbara grupper, något som vi saknade i det nya programmet. Vi har dock ett antal synpunkter på riktlinjerna och förslag på hur de skulle kunna förbättras.

I det nya programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck innefattas även personer som är utsatta för prostitution och människohandel. Det är vi positiva till, men om detta ska vara till gagn för målgruppen behöver även riktlinjerna kring handläggning av den här gruppen vara mycket tydligare. Det står visserligen i riktlinjerna att dessa personer kan vara i behov av skyddsplaceringar, men det är inte tydligt var ansvaret för målgruppen ligger. Vi vet att det finns ett problem med att personer utsatta för prostitution och människohandel hamnar hos enheten för ekonomiskt bistånd, medan ett fåtal Relationsvåldsteam inkluderar målgruppen. Detta ger målgruppen möjligheter till olika insatser. Vi anser att det i riktlinjer behöver förtydligas att personer utsatta för prostitution och människohandel ska erbjudas kontakt med Relationsvåldsteamerna och ingå i dess målgrupp.

Vidare ser vi behov av förtydligande kring samordning med ekonomiskt bistånd för akuta behov av ekonomiskt bistånd i samband med akuta placeringar så att inte övriga inkomster eller försörjningsplikt från partner står i vägen för att bevilja akuta insatser i form eventuellt ekonomiskt bistånd. Vi ser även ett behov av att tydliggöra det

långsiktiga ansvaret efter skyddat boende och nödvändigheten att inte avsluta ärendet efter att den akuta fasen är över. Många som placeras på skyddat boende kan inte återvända till sin bostad och där behöver riktlinjerna omfatta det långsiktiga ansvaret för boende och samtalsstöd. Vi anser att placeringar på skyddat boende ska vara avgiftsfria och att egenavgiften ska slopas. Det ska inte vara en kostnad att fly från våld. Utöver detta vill vi lyfta nödvändigheten att faktiskt skriva ut att den absoluta majoriteten av våld i nära relation handlar om mäns våld mot kvinnor. Våldet är i hög grad könat och måste också kunna förstås utifrån det både gällande insatser för våldsutsatta och våldsutövare. Här vill vi även lyfta vikten av att även se kvinnojourerna som ett kunskapsstöd och resurs i handläggningen av ärenden rörande personer utsatta för våld.

Ersättaryttrande av Lars Hultkvist (KD)

Om jag hade haft förslags- och rösträtt hade jag yrkat att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Maria Ljuslin m.fl. (V) och Eva Fagerhem m.fl. (S)

Vi välkomnar de revideringar som gjorts och understryker att det är av största vikt att rutiner för handläggning av som rör våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck och personer som utsätts för prostitution och människohandel är tydliga och ger förutsättningar för likvärdigt bemötande och likvärdiga insatser från staden. Vi ställer oss positiva till att riktlinjerna särskilt lägger vikt på barnrättsperspektivet samt inkluderat skolgång för barn i skyddat boende. Vi instämmer med förvaltningens förslag att riktlinjerna dock kan förtydligas med mer fokus på hur, i stället för vad. Därmed kan också riktlinjerna avsevärt kortas ned.

Vi anser vidare att placeringar på skyddat boende ska vara avgiftsfria och att egenavgiften ska slopas. Det ska inte vara en kostnad att fly från våld. Utöver detta vill vi lyfta nödvändigheten att faktiskt skriva ut att den absoluta majoriteten av våld i nära relation handlar om mäns våld mot kvinnor. Våldet är i hög grad könat och måste också kunna förstås utifrån det både gällande insatser för våldsutsatta och våldsutövare."